

Міністерство охорони здоров'я України
Дніпровський державний медичний університет

Л. В. Усенко, О. В. Царьов, Ю. Ю. Кобеляцький

СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВА ТА ЦЕРЕБРАЛЬНА РЕАНІМАЦІЯ

Навчальний посібник

Видання п'яте, виправлене та доповнене

Львів
Видавець Марченко Т. В.

УДК 616.12:616.24

У74

Рекомендовано вченою радою Дніпровського державного медичного університету як навчальний посібник для студентів, лікарів-інтернів медичних закладів вищої освіти (протокол № 7 від 24.06.2021 р.)

Автори:

Усенко Л. В. – член-кореспондент НАН та НАМН України, заслужений діяч науки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Дніпровського державного медичного університету;

Царьов О. В. – д-р мед. наук, професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Дніпровського державного медичного університету;

Кобеляцький Ю. Ю. – завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Дніпровського державного медичного університету, д-р мед. наук, професор.

Рецензенти:

В. В. Ніконов – завідувач кафедри медицини невідкладних станів та медицини катастроф Харківської медичної академії післядипломної освіти, д-р мед. наук, професор;

С. І. Воротишцев – завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Запорізького державного медичного університету, д-р мед. наук, професор

Усенко Л. В.

У74 **Серцево-легенева та церебральна реанімація** : навчальний посібник / Л. В. Усенко, О. В. Царьов, Ю. Ю. Кобеляцький. – Львів : Видавець Марченко Т. В. – 128 с.

ISBN 978-617-7937-13-4

У навчальному посібнику викладено основні принципи проведення серцево-легеневої та церебральної реанімації, що базуються на основі останніх рекомендацій Європейської Ради з реанімації (ERC) 2021 року, а також принципи ведення постреанімаційного періоду в умовах реанімаційного відділення стаціонару. Узагальнено основні практичні і деякі теоретичні питання інтенсивної терапії критичних і термінальних станів. Навчальний посібник орієнтований на діючі державні та міжнародні стандарти надання медичної допомоги і розроблений для підготовки студентів та лікарів-інтернів медичних закладів вищої освіти, а також може бути корисним для практичних лікарів та викладачів медичних коледжів.

УДК 616.12:616.24

ISBN 978-617-7937-13-4

© Усенко Л. В., Царьов О. В., Кобеляцький Ю. Ю.

© Видавець Марченко Т. В.

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	6
ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ІСКРА ЖИТТЯ: НАРИС ІСТОРІЇ РЕАНІМАЦІЇ	10
РОЗДІЛ 2. ВСТУПНІ ВІДОМОСТІ ТА ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І ВИЗНАЧЕННЯ	20
РОЗДІЛ 3. БАЗОВА ПІДТРИМКА ЖИТТЯ (BLS - BASIC LIFE SUPPORT).....	27
Ознаки клінічної смерті (зупинки кровообігу).....	28
1. Для непрофесійних рятувальників	28
2. Для медичних працівників.....	31
Стадії серцево-легеневої та церебральної реанімації (за П. Сафаром)	32
С. Штучна підтримка кровообігу	33
А. Контроль і відновлення прохідності дихальних шляхів	38
1. Форсоване відкриття рота і ревізія ротової порожнини	38
2. Алгоритм надання допомоги при обтурації дихальних шляхів стороннім тілом	40
3. Стійке положення на боці	42
В. Штучна підтримка дихання	43
Питання для самоконтролю	44
РОЗДІЛ 4. РОЗШИРЕНА ПІДТРИМКА ЖИТТЯ (ALS - ADVANCED LIFE SUPPORT)	47
С. Штучна підтримка кровообігу.....	48
А. Контроль і відновлення прохідності дихальних шляхів.....	48
В. Штучна підтримка дихання.....	52
D. Електрокардіографічна діагностика механізму зупинки кровообігу	52

Е. Медикаментозна терапія.....	55
Ф. Дефібриляція	57
Особливості проведення серцево-легеневої реанімації та умови її припинення	62
Питання для самоконтролю	65
РОЗДІЛ 5. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	68
5.1. Принципи забезпечення базової підтримки життя (BLS) у дорослих у випадках підозри або підтвердженого діагнозу COVID-19	71
5.1.1. Для непрофесійних рятувальників	71
5.1.2. Для медичного персоналу	73
5.2. Принципи забезпечення розширеної підтримки життя (ALS) у дорослих у випадках підозри або підтвердженого діагнозу COVID-19.....	73
5.2.1. Пріоритети безпеки:.....	73
5.2.2. Особливості проведення СЛР у пацієнтів, що знаходяться в положенні лежачи на животі (prone position)	75
5.2.3. Особливості перебігу постреанімаційного періоду в пацієнтів із COVID-19	76
5.2.4. Етичні питання.....	77
Питання для самоконтролю	78
РОЗДІЛ 6. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ В ОКРЕМИХ ВИПАДКАХ	81
6.1. Особливості проведення серцево-легеневої реанімації в дітей	82
6.2. Особливості проведення СЛР в осіб похилого та старечого віку	83
6.3. Особливості проведення серцево-легеневої реанімації у вагітних	84
6.4. Особливості проведення інтенсивної терапії та	

серцево-легеневої реанімації при анафілактичному шоці ...87	
6.5. Особливості проведення інтенсивної терапії та серцево-легеневої реанімації при астматичному статусі	90
6.6. Особливості проведення інтенсивної терапії та серцево-легеневої реанімації при гіперкаліємії.....	91
Питання для самоконтролю	93

РОЗДІЛ 7. ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

ПОСТРЕАНІМАЦІЙНОГО СИНДРОМУ (ЦЕРЕБРАЛЬНА РЕАНІМАЦІЯ)

G - оцінка стану пацієнта.....	97
H - Відновлення нормального мислення.	
I - Інтенсивна терапія порушених функцій інших органів і систем.....	97
7.1. Патолофізіологія та клініка постреанімаційного синдрому	98
7.2. Принципи інтенсивної терапії постреанімаційного періоду.....	104
7.2.1. Екстрацеребральний гомеостаз.....	104
7.2.2. Інтрацеребральний гомеостаз	106
7.3. Екстракорпоральна підтримка життя.....	108
Питання для самоконтролю	110

ДОДАТКИ.....112

I. Відповіді до питань самоконтролю	112
II. Констатація смерті людини на підставі смерті мозку	112
III. Алгоритм інтенсивної терапії брадикардії ERC'2021	117
IV. Алгоритм інтенсивної терапії при тахікардії ERC'2021 ..	118

ЛІТЕРАТУРА

Навчальне видання

**Усенко Людмила Василівна
Царьов Олександр Володимирович
Кобеляцький Юрій Юрійович**

**СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВА
ТА ЦЕРЕБРАЛЬНА РЕАНІМАЦІЯ**

Навчальний посібник

Видання п'яте, виправлене та доповнене

Формат 60×84/16. Папір друк. № 2. Гарнітура Book Antiqua.
Умовн. друк. арк. 7,44.

Видавець Марченко Т. В.
м. Львів-53, 79053, Україна, тел. +38 (050) 370-19-57
e-mail: magnol06@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом телебачення і радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця Марченко Т. В.